

GIÁO PHẬN VINH

QUY CHẾ

**HỘI ĐỒNG MỤC VỤ
GIÁO XỨ**

Xã Đoài 2018

Tòa Giám mục Giáo phận Vinh
Nghị Diên, Nghi Lộc, Nghệ An
Số: 3617/QĐ – TGM

QUYẾT ĐỊNH

V/v Ban hành Quy chế HĐMVGX Giáo phận Vinh

+Phaolô Nguyễn Thái Hợp, O.P. nhờ hồng ân Thiên Chúa và quyền Tòa Thánh, làm Giám mục Giáo phận Vinh

- Căn cứ theo Sắc lệnh Tông đồ Giáo dân, số 26;
- Căn cứ theo Bộ Giáo luật 1983, các điều 511-514; 515; 519; 529 và 536;
- Do nhu cầu canh tân Hội đồng Mục vụ Giáo xứ nhằm cổ võ một Giáo Hội loan báo Tin Mừng, hiệp thông và đối thoại với con người hôm nay

QUYẾT ĐỊNH

Điều 1. Ban hành Quy chế Hội đồng Mục vụ Giáo xứ thuộc Giáo phận Vinh;

Điều 2. Quy chế này được áp dụng từ ngày 01/01/2018

Cầu chúc quý cha và toàn thể anh chị em dồi dào phúc lành của Chúa.

Làm tại TGM Xã Đoài, ngày 20/12/2017

+ Phaolô Nguyễn Thái Hợp
Giám mục Giáo phận Vinh

CÁC CHỮ VIẾT TẮT

GL: Bộ Giáo Luật 1983

HCTL: Hiến chế Tín lý về Hội Thánh *Lumen Gentium*.

SLTĐGD: Sắc lệnh Tông đồ giáo dân *Apostolicam Actuositatem*.

THKTGD: Tông huấn Kitô hữu giáo dân *Christifideles laici*.

HĐMV: Hội đồng Mục vụ

HĐMVGX: Hội đồng Mục vụ Giáo xứ

LỜI GIỚI THIỆU

Giáo Hội Chúa Kitô không ngừng phát triển cùng với đà tiến chung của xã hội loài người. Đặc biệt công tác tông đồ giáo dân nơi nhiều giáo xứ trong giáo phận đã được tiến triển một cách tốt đẹp trong nhiều lĩnh vực.

Tuy nhiên, cơ cấu, tổ chức và điều hành giáo xứ trong giáo phận chưa có một quy chế chính thức. Dựa vào các giáo huấn và hướng đi của Công Đồng Chung Vatican II, Đức Giám mục giáo phận cho phép biên soạn bản *Quy Chế Hội Đồng Mục Vụ Giáo Xứ Giáo Phận Vinh*. Quy chế này giúp cha xứ và Hội đồng Mục vụ hợp tác chặt chẽ với nhau để điều hành giáo xứ.

Quy chế gồm 3 chương, 49 điều, 2 phụ trương và 1 phụ lục.

CHƯƠNG I: GIÁO DÂN

Điều 1. Định nghĩa giáo dân

Giáo dân là những người đã được tháp nhập vào Nhiệm Thể Chúa Kitô nhờ bí tích Thánh tẩy, đã trở nên Dân Thiên Chúa, và tham dự vào chức vụ tư tế, tiên tri và vương giả của Chúa Kitô theo cách thức của họ.

Điều 2. Cư sở

1. “Một người được gọi là người thường trú, khi họ ở tại nơi mà họ có cư sở; được gọi là bán trú, khi họ ở nơi có bán cư sở; được gọi là ngoại cư, nếu ở ngoài cư sở hoặc bán cư sở mà họ vẫn còn giữ; được gọi là phiêu cư, nếu họ không có cư sở hay bán cư sở ở bất cứ nơi nào”¹.

2. Giáo dân nào, với ý định sẽ ở vĩnh viễn, hoặc việc cư ngụ đã được kéo dài 5 năm tròn tại một giáo xứ thì có cư sở².

3. Giáo dân ở xứ nào, với ý định sẽ ở ít là 3 tháng, hoặc đã ở quá 3 tháng tại một giáo xứ thì có bán cư sở³.

Điều 3. Chức vụ

1. Chức vụ tư tế: Người giáo dân trong Giáo Hội thi hành chức vụ tư tế phổ quát khi họ cộng tác dâng thánh lễ, lãnh nhận các bí tích, cầu nguyện và tạ ơn; khi họ sống chứng tá thánh thiện, khi họ từ bỏ mình mà sống bác ái⁴.

¹ x. GL, đ. 100.

² x. GL, đ. 102 §1.

³ x. GL, đ. 102 §2.

⁴ x. HCTL, số 10.

2. Chức vụ tiên tri: Loan báo Tin Mừng bằng lời nói và chứng tá đời sống đức tin thánh thiện.

3. Chức vụ vương giả: Người giáo dân thi hành chức vụ vương giả bằng cách chế ngự bản thân, làm cho cuộc sống chung quanh lành mạnh và phục vụ tha nhân với thái độ khiêm hạ vô vị lợi⁵.

⁵ x. HCTL, số 36.

CHƯƠNG II: GIÁO XỨ

Điều 5. Định nghĩa giáo xứ⁶

Theo quy định tại Điều 515, Bộ Giáo luật 1983, giáo xứ được hiểu:

§1. Là cộng đoàn Kitô hữu nhất định được thiết lập cách bền vững trong Giáo Hội địa phương, mà trách nhiệm mục vụ được uỷ thác cho cha sở như là chủ chăn riêng của giáo xứ ấy, dưới quyền giám mục giáo phận.

§2. Chỉ một mình giáo phận thành lập, bãi bỏ hoặc thay đổi giáo xứ một cách đáng kể mà không tham khảo ý kiến của hội đồng linh mục.

§3. Một khi đã thành lập hợp lệ, giáo xứ đương nhiên được hưởng tư cách pháp nhân.

Giáo xứ cũng là một đơn vị hành chính, thường là một phần đất của giáo phận, được giám mục giáo phận thành lập với những yếu tố sau đây:

1. Có ranh giới phân biệt với các giáo xứ khác⁷
2. Và toàn thể giáo dân có thể nằm trong ranh giới đó⁸
3. Có cha xứ do giám mục giáo phận bổ nhiệm.

Điều 6. Tổ chức

Giáo xứ trong tổ chức Giáo Hội.

1. Điều 204 §2, Bộ Giáo luật 1983 quy định: “Được thiết lập và được tổ chức trên trần gian này như một xã hội,

⁶ x. GL, đ. 515 §1.

⁷ x. GL, đ. 518.

⁸ x. GL, đ. 519.

Giáo Hội này tồn tại trong Giáo Hội Công giáo, do Đấng kế vị thánh Phêrô và các giám mục hiệp thông với ngài cai quản”.

2. Giáo phận là một phần Dân Chúa được trao phó cho một giám mục coi sóc, với sự cộng tác của linh mục đoàn, có các hội đồng và các cơ quan phụ giúp, trong đó giáo dân tham gia trong các hội đồng mục vụ, hội đồng kinh tế và các cơ quan chuyên môn khác. Nhiều giáo phận làm thành giáo tỉnh.

3. Giáo xứ do giám mục giáo phận thiết lập và được đặt dưới sự cai quản của một cha xứ với hội đồng mục vụ giáo xứ phụ giúp⁹. Nhiều giáo xứ làm thành giáo hạt¹⁰.

4. Giáo xứ chia thành nhiều giáo họ, dưới sự điều khiển của cha xứ và hội đồng mục vụ giáo xứ, với sự phụ giúp của hội đồng mục vụ giáo họ.

Điều 7. Nhập tịch, xuất tịch

Nhập tịch: Khi nhập xứ, giáo dân trình diện với cha xứ qua hội đồng mục vụ giáo xứ và xuất trình sổ gia đình Công giáo kèm theo giấy giới thiệu của cha xứ cũ, và tuân theo quy ước của giáo xứ. Xuất tịch, ngược lại¹¹.

Điều 8. Tài sản

1. Mỗi giáo xứ phải liệu cho có những cơ sở chung cần thiết như nhà thờ, nhà xứ, nghĩa trang, v.v.. và những cơ sở vật chất để sinh hoạt như hội trường, các phòng giáo lý v.v..

⁹ x. GL, đ. 519.

¹⁰ x. GL, đ. 553 – 555.

¹¹ x. GL, đ. 267.

2. Mỗi giáo xứ nên gây dựng một ngân quỹ thường xuyên, hoặc động sản hoặc bất động sản, để cung cấp cho những nhu cầu của nhà thờ, nhà xứ và sinh hoạt giáo xứ.

Điều 9. Văn khố, sổ bộ

1. Mỗi giáo xứ phải lập một văn khố để lưu trữ các sổ sách, văn kiện của giáo xứ. Cũng nên có một cuốn biên niên ký giáo xứ để ghi chép quá trình sinh hoạt của giáo xứ.

2. Mỗi gia đình công giáo có một cuốn sổ gia đình, có dấu chứng thực của giáo xứ.

NGHĨA VỤ VÀ QUYỀN LỢI CỦA GIÁO DÂN

A. NGHĨA VỤ

Điều 11. Nghĩa vụ đối với bản thân

1. Ôn gọi nên thánh

a. Giáo dân kính mến Thiên Chúa như con thảo đối với Cha lành, và thương yêu anh chị em như Chúa Giêsu dạy.

b. Phải cố gắng thánh hóa bản thân và nên trọn lành theo bậc mình, và qua đời sống hằng ngày, nhờ các phương tiện thiêng liêng có trong Giáo Hội¹².

c. Tận tâm tận lực chu toàn nhiệm vụ trần thế của mình theo tinh thần Tin Mừng như góp phần vào công việc phát triển xã hội¹³.

2. Thánh hóa ngày Chúa nhật

¹² X. GL, đ. 210.

¹³ X. GL, đ. 225 §2.

a. Thánh lễ Chúa nhật: Trong mọi thánh lễ, nhất là thánh lễ cộng đồng ngày Chúa nhật, cộng đoàn phụng vụ giáo xứ biểu hiện một phần nào Giáo Hội hữu hình được thiết lập trên khắp thế giới. Vì thế, giáo dân phải tham dự thánh lễ ngày Chúa nhật và nên tham dự thánh lễ cộng đồng tại nhà thờ giáo xứ mình.

b. Thêm vào đó, giáo dân thánh hóa ngày Chúa nhật bằng các việc đạo đức khác như cầu Minh Thánh Chúa, học hỏi giáo lý, sinh hoạt hội đoàn, làm việc từ thiện, v.v..

Điều 12. Nghĩa vụ đối với tha nhân

1. Đối với gia đình

Giáo dân lo chu toàn mọi bổn phận gia đình, thánh hóa và bảo vệ hạnh phúc gia đình là Giáo Hội tại gia, tạo cho gia đình một cuộc sống đạo đức, góp phần vào bầu khí thánh thiện của giáo xứ.

2. Đối với anh chị em trong giáo xứ

Giáo dân trong giáo xứ phải sống trong sự hiệp thông: Đoàn kết, chia sẻ, yêu thương, cầu nguyện và giúp đỡ nhau về vật chất và tinh thần.

3. Đối với giáo xứ

a. Giáo dân có nhiệm vụ góp phần xây dựng giáo xứ: Hợp tác chặt chẽ với cha xứ và hội đồng mục vụ giáo xứ, giáo họ; hưởng ứng những công tác do giáo xứ khởi xướng tùy khả năng và hoàn cảnh, sao cho đời sống giáo xứ được hài hòa, an vui và phát triển.

b. Giáo dân còn phải tuân giữ quy chế này và nội quy riêng của giáo xứ.

4. Đối với giáo phận

Sẵn sàng đáp lại lời mời gọi của Đấng Bản quyền, góp phần vào công việc chung và thực hiện chương trình chung của giáo phận. Công việc này thường quen được thực hiện qua giáo hạt.

5. Đối với Giáo Hội toàn cầu

Tham gia và nâng đỡ những công cuộc nhằm cổ võ sự hiệp thông Giáo Hội, đặc biệt chú trọng và góp phần tích cực vào nhiệm vụ loan báo Tin Mừng của Giáo Hội.

Điều 13. Vấn đề kỷ luật

1. Đối với những giáo dân lỡ lầm, Giáo Hội là Mẹ nhân lành hằng mong mỏi cho họ biết ăn năn hối lỗi, cải thiện đời sống. Vì vậy, đối với những giáo dân này, giáo xứ vẫn tha thiết cầu xin Chúa nhân lành ban ơn hối cải cho họ. Mỗi giáo dân khi biết anh em mình phạm lỗi, phải khôn ngoan lấy lòng bác ái huynh đệ khuyên nhủ giúp đỡ, để chi thể đau yếu ấy lấy lại được sức sống bình thường trong toàn Nhiệm Thể Chúa Kitô.

2. Tuy nhiên, để duy trì kỷ luật và trật tự chung, đồng thời để giúp con cái lầm lỗi phục thiện, Giáo Hội đôi khi buộc lòng phải áp dụng những biện pháp chế tài, tùy hoàn cảnh và tùy loại lỗi lầm. Giáo xứ thường quen áp dụng mấy biện pháp chế tài sau đây:

- Cảnh cáo;
- Đình chỉ việc thụ hưởng ít nhiều quyền lợi của giáo xứ, v.v..

(Về việc truất quyền người đã nhập giáo xứ hợp lệ, cần phải có những lý do rất hệ trọng do cha xứ và hội đồng mục vụ giáo xứ xét định để đệ trình Đức Giám mục.)

3. Nếu các biện pháp của giáo xứ không có hiệu quả, cha xứ và hội đồng mục vụ giáo xứ có thể trình Đấng Bản quyền giáo phận xem xét và giải quyết¹⁴.

B. QUYỀN LỢI

Điều 14. Quyền cư trú

Giáo dân có quyền chọn cư sở ở giáo xứ nào hợp ý muốn và hoàn cảnh sinh sống của mình, với những nghĩa vụ và quyền lợi kèm theo.

Điều 15. Quyền tham gia và xây dựng giáo xứ¹⁵

1. Bằng đời sống cầu nguyện, bác ái;
2. Bằng việc tham gia các hội đoàn;
3. Và bằng việc làm tông đồ, cá nhân cũng như tập thể¹⁶.

Điều 16. Quyền ngôn luận¹⁷

Là thành phần của Nhiệm Thể Chúa Kitô, giáo dân có quyền biểu lộ ý kiến nhằm mưu ích cho Giáo Hội, cho giáo xứ cũng như cho chính bản thân.

Điều 17. Quyền ứng cử, bầu cử¹⁸

Khi đã chính thức thuộc về một giáo xứ, giáo dân có quyền ứng cử hội đồng mục vụ giáo xứ, giáo họ, hoặc gia nhập các hội đoàn theo các luật lệ hiện hành trong giáo xứ.

¹⁴ x. GL, đ. 1312.

¹⁵ x. GL, đ. 208.

¹⁶ x. SLTĐGD, số 18; THKTGD, số 28-29.

¹⁷ x. GL, đ. 212 §3.

¹⁸ x. GL, đ. 228.

Điều 18. Quyền được hưởng các tài sản chung

1. Giáo dân trong xứ có quyền hưởng mọi ơn thiêng liêng thuộc thẩm quyền mục vụ của cha xứ, với sự cộng tác của hội đồng mục vụ giáo xứ, và cũng được hưởng các phương tiện sinh hoạt chung của giáo xứ theo luật chung của Giáo Hội.

2. Những người đã nhập giáo xứ sẽ hưởng các quyền lợi do việc nhập giáo xứ.

3. Giáo dân khi sống cũng như khi chết, được hưởng những ơn ích thiêng liêng và quyền lợi vật chất, nhờ màu nhiệm hiệp thông và tình bác ái huynh đệ trong cộng đồng giáo xứ.

Điều 19. Việc tưởng thưởng

Giáo dân có công đặc biệt đối với giáo họ, giáo xứ có thể được cha xứ và hội đồng mục vụ giáo xứ ghi công trạng, đề nghị xin Đấng Bản quyền tưởng thưởng.

Điều 20. Cha xứ

“Cha xứ là chủ chăn riêng của giáo xứ được trao phó cho ngài và ngài thi hành trách nhiệm mục vụ của cộng đoàn được uỷ thác cho ngài, dưới quyền giám mục giáo phận, mà ngài đã được kêu gọi để chia sẻ thừa tác vụ của Đức Kitô, ngõ hầu thực hiện nhiệm vụ giảng dạy, thánh hoá và lãnh đạo đối với cộng đoàn ấy, với sự cộng tác của các linh mục hoặc các phó tế khác, cũng như với sự giúp đỡ của các giáo dân, chiếu theo quy tắc của luật”¹⁹.

¹⁹ x. GL, đ. 519.

CHƯƠNG III: HỘI ĐỒNG MỤC VỤ GIÁO XỨ

Điều 21. Định nghĩa Hội đồng mục vụ giáo xứ

Hội đồng mục vụ giáo xứ (HĐMVGX) là cơ chế gồm những giáo dân thuộc giáo xứ được mời gọi và tuyển chọn để cộng tác với cha xứ trong việc quản trị giáo xứ; tổ chức và điều hành các sinh hoạt mục vụ; xây đắp tình liên đới và sự hiệp thông, giải quyết những vấn đề; giải toả những bất đồng, nhằm góp phần xây dựng giáo xứ thành một cộng đoàn tự tế phụng thờ Thiên Chúa; sống, làm chứng và loan truyền Tin Mừng, yêu thương và phục vụ cho sự sống và phẩm giá con người trong bối cảnh văn hoá xã hội ngày nay²⁰.

Điều 22. Tổ chức

1. Giáo dân được quy tụ trong dân Thiên Chúa và cấu tạo thành thân thể duy nhất của Chúa Kitô, dưới quyền của một Đấng duy nhất: Dù là ai họ vẫn được kêu gọi dùng hết sức lực để lãnh nhận do ân huệ Đấng Cứu Thế, để như những chi thể sống động, phát triển và thánh hóa Giáo Hội không ngừng²¹.

2. Nhờ lãnh nhận bí tích Thánh tẩy, Thêm sức, mỗi Kitô hữu thông hiệp với nhau qua đức tin, đức cậy, đức mến làm thành một cộng đoàn duy nhất trong giáo xứ. Vì thế, mỗi thành phần được hưởng quyền lợi và phải gánh trách nhiệm chung của giáo xứ²².

²⁰ x. GL, đ. 536, 537.

²¹ x. HCTL, số 33.

²² x. HCTL, số 33; GL, đ. 225, 230, 231.

3. HĐMVGX đại diện cho giáo dân trong giáo xứ, có nhiệm vụ liên kết với cha xứ để điều hành các công việc của giáo xứ, được xây dựng trên mô hình của Phúc Âm: Chúa Giêsu (*Linh mục*) – các Tông đồ (*giáo dân thường trực*) – Giáo dân (*quân chúng*).

4. HĐMVGX được tổ chức theo ba chức năng của người Kitô hữu, họa lại ba chức vụ của Chúa Giêsu Kitô là Tư tế, Ngôn sứ và Vương đế; được cụ thể hóa thành ba ban: Phụng vụ, Giáo lý và Mục vụ.

Điều 23. Thành phần HĐMVGX

1. Ban thường vụ

- * Chủ tịch;
- * Phó chủ tịch nội vụ ;
- * Phó chủ tịch ngoại vụ;
- * Thư ký;
- * Thủ quỹ;
- * Chủ tịch HĐMV các giáo họ/giáo xóm/giáo khu.

2. Các ban đặc trách

- * Ban phụng vụ: Ca đoàn, thánh nhạc, nghệ thuật thánh.
- * Ban giáo lý đức tin: Giáo lý, giáo dục, văn hóa.
- * Ban mục vụ gia đình: Hướng dẫn các gia trưởng, hiền mẫu.
- * Ban bác ái xã hội: Từ thiện.
- * Ban loan báo Tin Mừng: Sống và loan báo Tin Mừng với sự cộng tác của các đoàn thể, các giới và các hội đoàn.
- * Ngoài ra, có thể có các ban khác tùy nhu cầu mỗi giáo xứ.

Điều 24. Thành phần HĐMV giáo họ

- * Chủ tịch;
- * Phó chủ tịch nội vụ ;
- * Phó chủ tịch ngoại vụ ;

- * Thư ký ;
- * Thủ quỹ ;
- * Các ban đặc trách:

(Tùy theo nhu cầu các giáo họ lớn hay nhỏ, có thể tổ chức phòng theo mô hình các ban như giáo xứ).

Điều 25. Văn phòng giáo xứ

Mỗi giáo xứ, giáo họ cần có một văn phòng để làm việc và lưu giữ văn khố của giáo xứ, giáo họ.

A. NHIỆM VỤ

Điều 26. Nhiệm vụ của cha xứ đối với HĐMVGX

1. Tùy hoàn cảnh, có thể mời cha phó và đại diện tu sĩ, là những người cộng sự thường xuyên và gần gũi, tham gia sinh hoạt của HĐMVGX;
2. Chủ tọa các phiên họp của HĐMVGX: Khi vắng mặt, có thể uỷ nhiệm cho cha phó hoặc cho Chủ tịch HĐMVGX chủ tọa phiên họp;
3. Trong các phiên họp, quan tâm tạo bầu khí đối thoại và hợp tác lành mạnh, và trợ lực cho HĐMVGX cùng nhau thi hành sứ vụ phục vụ trong tình liên đới và hiệp thông huynh đệ;
4. Mặc dù ý kiến các thành viên HĐMVGX chỉ có tính cố vấn và tham khảo²³, việc quyết định và giải quyết những vấn đề trong giáo xứ cần được thực hiện theo tinh thần "*thống nhất trong điều chính, tương nhượng trong điều phụ, bác ái trong mọi sự*";

²³ x. GL, đ. 536.

5. Kết hợp với chương trình huấn luyện HDMV của giáo phận, lo liệu việc huấn luyện và bồi dưỡng các thành viên HDMVGX về phương diện thiêng liêng, nhân bản, chuyên môn, nhằm nâng cao năng lực làm việc tập thể và hoàn thành sứ vụ phục vụ;

6. Khi năng lực của HDMVGX ngày càng được nâng cao, việc quản trị giáo xứ ngày càng phải được mở rộng hơn - từ truyền lệnh chuyển sang chỉ dẫn, kế tiếp là trợ lực, sau cùng là uỷ thác - nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho các thành viên HDMVGX chủ động và tích cực hơn trong việc xây dựng giáo xứ.

Điều 27. Nhiệm vụ của HDMVGX

1. Nắm bắt tình hình giáo xứ, nhất là về đời sống đức tin và phong hoá, cùng với cha xứ hoạch định chương trình mục vụ, đề ra phương thức và phân công thực hiện;

2. Quan tâm phối hợp hài hoà các sinh hoạt và các công tác của các đơn vị mục vụ, trong sự tôn trọng tính tự lập của từng đơn vị và trong tinh thần liên đới, tương trợ và hiệp thông; góp phần giải quyết những vấn đề, giải toả những bất đồng trong giáo xứ.

3. Theo dõi, đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện, và báo cáo kết quả trong các phiên họp;

4. Hợp lực với cha xứ trong việc quản trị tài sản giáo xứ²⁴.

5. Tự trau dồi phẩm chất đạo đức và nghiệp vụ quản trị, nâng cao năng lực làm việc tập thể và phục vụ trong yêu thương.

Điều 28. Nhiệm vụ của ban thường vụ HDMVGX

²⁴ x. GL, đ. 537; điều 8 và 17 của Quy chế HDMVGX và Phụ trương 2.

1. Cộng tác chặt chẽ và thường xuyên với cha xứ trong việc quản trị giáo xứ, tổ chức và điều hành công việc mục vụ, giải quyết những vấn đề bất đồng, nhằm phát triển và nâng cao đời sống tinh thần và vật chất của mọi gia đình, đặc biệt gia đình nghèo đói lâm cảnh túng quẫn và người bất hạnh bị bỏ rơi;

2. Cùng với cha xứ soạn thảo chương trình nghị sự cho các phiên họp, có những sáng kiến mục vụ phù hợp với nhu cầu và hoàn cảnh của giáo xứ, trao đổi với mọi thành viên liên hệ nhằm chuẩn bị cho việc phân công thực hiện.

Điều 29. Nhiệm vụ của chủ tịch HĐMVGX

1. Chịu trách nhiệm chung về mọi vấn đề của HĐMVGX, trước cha xứ, giáo xứ và cộng đoàn;

2. Theo sự uỷ nhiệm của cha xứ, chủ trì các phiên họp, các buổi sinh hoạt của ban thường vụ và của HĐMVGX;

3. Đại diện cho cộng đoàn giáo xứ trong những vấn đề đối ngoại. Tuy nhiên, những gì thích hợp với đường hướng và quyết định của HĐMVGX mới có giá trị pháp lý.

Điều 30. Nhiệm vụ phó chủ tịch nội vụ

1. Có nhiệm vụ cộng tác với chủ tịch HĐMVGX trong mọi lĩnh vực và thay thế khi chủ tịch vắng mặt;

2. Phối hợp các sinh hoạt mục vụ trong giáo xứ, đặc biệt các sinh hoạt thuộc lĩnh vực giáo lý, đức tin và phụng tự;

3. Phụ trách các ban ngành và đoàn thể, phó chủ tịch nội vụ có nhiệm vụ nghiên cứu, quan sát hiện tình các đoàn thể, ban ngành và đề nghị chương trình, biện pháp thực hiện lên HĐMVGX; tổ chức và phối hợp hoạt động các ban ngành, đoàn thể từ giáo xứ đến các giáo họ; đôn đốc,

thúc đẩy thực hiện các chương trình đã được cha xứ và HĐMVGX thống nhất.

Điều 31. Nhiệm vụ phó chủ tịch ngoại vụ

1. Hợp tác với chủ tịch HĐMVGX, đặc trách sứ vụ loan báo Tin Mừng;
2. Phụ trách các công tác đối ngoại của giáo xứ, liên hệ với các cấp chính quyền, giáo quyền, các giáo xứ bạn, tôn giáo bạn khi cần thiết;
3. Phối hợp các sinh hoạt thuộc lĩnh vực tông đồ, bác ái xã hội và truyền bá đức tin;
4. Thay thế phó chủ tịch nội vụ khi vị này vắng mặt.

Điều 32. Nhiệm vụ thư ký

1. Quản lý và lưu trữ các giấy tờ sổ sách và các tài liệu liên quan;
2. Phác thảo chương trình, ghi biên bản các phiên họp HĐMVGX và ban thường vụ, kiểm diện các thành viên trong các cuộc họp. Biên bản cần có chữ ký của vị chủ tọa phiên họp và của thư ký mới có giá trị;
3. Soạn thảo và kiểm tra các thông báo, văn thư, báo cáo các số liệu để trình cha xứ trước khi gửi hoặc công bố;
4. Phối hợp với thư ký các giáo họ để cập nhật những số liệu thuộc sổ họ và sổ gia đình Công giáo.

Điều 33. Nhiệm vụ thủ quỹ

1. Cùng với cha xứ và ban điều hành các giáo họ tổ chức việc gây quỹ cho giáo xứ;
2. Lập sổ sách thu chi đầy đủ và minh bạch; báo cáo định kỳ theo quy định của giáo xứ;

3. Cộng tác với cha xứ quản trị các tài sản của giáo xứ; bảo trì và tu bổ các cơ sở của giáo xứ;

4. Có thể giữ một số tiền và chi theo hạn mức do giáo xứ quy định. Nếu chi vào công việc chung của giáo xứ với số tiền lớn hơn quy định thì phải có sự thống nhất của HĐMVGX và cha xứ.

Điều 34. Nhiệm vụ của các uỷ viên

1. Nhiệm vụ của trưởng ban mục vụ

Là người cộng tác với cha xứ trong công tác tông đồ giáo dân như: Chuẩn bị các dự tòng, mời gọi những tâm hồn xa Chúa lâu năm trở về, quan tâm đến đời sống tinh thần và vật chất của cộng đoàn, nhất là thăm viếng các gia đình gặp hoạn nạn, rủi ro, kể cả những người lương dân.

2. Nhiệm vụ của trưởng ban phụng vụ

a. Quản lý và bảo vệ các đồ dùng trong nhà thờ, nhất là các đồ thánh dành riêng cho việc thờ phượng;

b. Phụ trách và hướng dẫn các ca đoàn, lễ sinh;

c. Hợp tác với phó chủ tịch nội vụ và trưởng ban phụng vụ của các giáo họ soạn thảo chương trình các ngày lễ trọng trong năm, tuần tĩnh tâm, tuần chầu lượt và các ngày lễ lớn của giáo xứ để phân công cho các giáo họ phục vụ dựa trên cơ sở lịch phụng vụ trong năm của giáo phận.

3. Nhiệm vụ của trưởng ban giáo lý

a. Có nhiệm vụ lên kế hoạch, cổ động việc dạy và học giáo lý cho giới thanh thiếu niên và nhi đồng; kết hợp với hội phụ huynh và các hội đoàn để khuyến khích và tạo điều kiện thuận lợi cho các em trong độ tuổi học giáo lý phổ thông được đến trường đầy đủ;

b. Đầu năm học giáo lý, tổ chức cuộc họp về công tác giáo lý cấp giáo xứ để bàn về phương hướng dạy và học giáo lý theo chương trình của giáo phận;

c. Tổ chức tuần tập huấn cho giáo lý viên theo lịch tập huấn của Ban Giáo lý Giáo phận; khuyến khích những người có khả năng tham gia tập huấn;

d. Lên chương trình dạy và học giáo lý Xung tội rước lễ lần đầu, Thêm sức, Hôn nhân và Dự tòng. Kết hợp với các thầy cô phụ trách các lớp để tổ chức kiểm tra và thi tuyển theo định kỳ.

4. Nhiệm vụ của ủy viên phụ trách đoàn thể

a. Hợp tác với ban thường vụ và các ủy viên khác trong sự tương kính, tương nhượng và tương trợ lẫn nhau;

b. Thúc giục và động viên các đoàn thể thi hành các quyết định chung và thực hiện các công tác mục vụ trong giáo xứ khi được phân công;

c. Tạo mối dây liên kết hòa hợp giữa các giới và hội đoàn tông đồ, đồng thời liên kết các gia đình trong giáo xứ sống tình hiệp thông, đoàn kết và thi hành các việc bác ái cộng đồng;

d. Gặp gỡ, trao đổi, và nắm bắt nhu cầu và nguyện vọng của các hội đoàn để báo cáo tình hình và công tác mục vụ đã được thực hiện lên cha xứ.

Điều 35. Nhiệm vụ của chủ tịch HĐMV giáo họ

Có mọi trách nhiệm như chủ tịch HĐMVGX nhưng thuộc cấp giáo họ.

Điều 36. Những giáo xứ lớn

1. Ngoài trường ban phụng vụ, có thể bầu thêm các phó ban phụ trách việc điều hành: Ca trưởng, âm thanh, ánh sáng, khánh tiết...

2. Ngoài trường ban giáo lý, có thể bầu thêm các trưởng ban điều hành, trưởng các khối, giáo lý viên và ban phụ huynh...

Điều 37. Những giáo họ lớn

Các giáo họ lớn trong các giáo xứ, có thể thực hiện theo mô hình giáo xứ và tùy hoàn cảnh thực tế để tăng hoặc giảm thành viên cho phù hợp.

B. QUYỀN LỢI

Điều 38. Quyền lợi khi còn sống

1. Quyền được huấn luyện, bồi dưỡng, học hỏi, nhằm nâng cao năng lực và tinh thần phục vụ.

2. Hằng năm, được cha xứ tổ chức tĩnh tâm và mừng trọng thể lễ bốn mạng HĐMVGX; được cha xứ dâng lễ cầu nguyện cho tất cả các vị phục vụ giáo xứ ở các cấp, đương nhiệm và đã mãn nhiệm.

3. Cộng đoàn giáo xứ có bốn phận trân trọng, biết ơn và cầu nguyện cho những người đã đóng góp công sức cho giáo xứ, nhưng phải tránh những hình thức phô trương ganh đua danh vọng.

4. Khi các thành viên HĐMVGX và giáo họ đã phục vụ tốt từ 15 năm trở lên, cha xứ có thể xét và đề nghị Đức Giám mục cấp bằng ghi công.

Điều 39. Quyền lợi khi qua đời

1. Các thành viên trong HĐMVGX đương nhiệm khi qua đời được cha xứ dâng một thánh lễ.
2. Khi một thành viên HĐMV mãn nhiệm qua đời, ban thường vụ đến viếng xác và trích quỹ xin một thánh lễ.
3. Hằng năm, trong tháng các linh hồn, HĐMV trích quỹ, xin một thánh lễ cầu nguyện cho các thành viên đã qua đời.

C. TUYỂN CHỌN

Điều 40. Tiêu chuẩn tuyển chọn vào HĐMVGX

1. Các tín hữu đã chịu phép Thêm sức, đã ghi danh trong giáo xứ ít là một năm, có đời sống gương mẫu, phù hợp với giáo huấn và đường lối của Giáo Hội, không bị ngăn trở về Giáo luật, không tham gia vào các tổ chức chính trị.
2. Có những đức tính cần thiết cho chức vụ.
3. Có năng lực cần cho chức vụ, như sức khoẻ, trình độ văn hoá, những kỹ năng chuyên môn.
4. Có thời giờ dành cho công việc chung.
5. Tuổi từ 30 đến 65. Độ tuổi này có thể thay đổi khi hoàn cảnh đòi hỏi, với sự nhất trí giữa cha xứ và cộng đoàn hay với sự chấp thuận của Đức Giám mục giáo phận.

Điều 41. Nguyên tắc tuyển chọn vào HĐMVGX

Việc tuyển chọn người vào ban thường vụ được tiến hành qua những bước như sau:

1. **Đề cử:** Cha xứ cùng HĐMVGX lập danh sách các ứng viên gồm 7 hoặc 9 người, dựa vào danh sách đề cử của các

giáo họ. Số ứng viên được đề cử theo tỉ lệ giáo dân của từng giáo họ, nhưng không quá 3 người.

2. Bầu chọn: Có thể bầu HĐMVGX theo những cách thức sau đây:

a. Đại hội toàn dân: Mỗi tín hữu từ 18 tuổi trở lên đều có quyền đi bầu.

b. Đại hội đại diện các gia đình: Mỗi gia đình cử một đại diện đi bầu.

c. Đại hội HĐMVGX mở rộng: Các thành viên HĐMVGX, đại diện các ban ngành và đoàn thể đi bầu.

Chọn 5 vị có số phiếu cao nhất (*trường hợp số phiếu bằng nhau thì ứng viên nào lớn tuổi hơn sẽ đắc cử*). Những giáo xứ lớn, ngoài 5 vị thường trực, có thể chọn thêm các ủy viên.

3. Phân công: Cha xứ và các thành viên đắc cử họp bàn để phân công các chức danh; hoặc cha xứ, sau khi đã cân nhắc, bổ nhiệm các chức danh sao cho phù hợp với khả năng của từng vị.

Điều 42. Tuyển chọn HĐMV giáo họ

Việc tuyển chọn người vào HĐMV giáo họ được tiến hành theo thể thức tuyển chọn HĐMVGX. Tùy theo hoàn cảnh của từng giáo họ có thể thêm bớt các thành viên.

D. NHẬN CHỨC – SINH HOẠT – NHIỆM KỲ

Điều 43. Nhận chức và bàn giao

Sau khi HĐMVGX mãn nhiệm và đã bầu được HĐMVGX mới, thì việc bàn giao giữa ban cũ và ban mới được thực hiện dưới sự chứng kiến của cha xứ.

Điều 44. Sinh hoạt

1. Ban thường vụ HĐMVGX, có thể cả chủ tịch HĐMV các giáo họ, họp định kỳ mỗi tháng một lần; hoặc bất thường khi cha xứ triệu tập; hoặc do đa số thành viên đề nghị và được cha xứ chấp thuận.

2. HĐMVGX họp định kỳ 3 tháng một lần và họp mở rộng 6 tháng một lần để thông tri tình hình và nhu cầu mục vụ của giáo xứ, kiểm điểm các công tác mục vụ, hoạch định chương trình mục vụ, phân công và phối hợp thực hiện.

3. Ban điều hành các đơn vị mục vụ sinh hoạt theo nội quy của mỗi đơn vị.

4. Tùy nhu cầu mục vụ, có thể mỗi năm một lần, dưới sự chủ tọa của cha xứ, giáo xứ tổ chức đại hội toàn dân để đánh giá và đề ra đường hướng mục vụ cho giáo xứ, phù hợp với chương trình mục vụ của giáo phận.

Điều 45. Nhiệm kỳ HĐMVGX

1. Nhiệm kỳ HĐMV là 3 năm, kể từ ngày nhận nhiệm vụ. Các thành viên có thể tái đắc cử ba lần.

2. Trường hợp khuyết chủ tịch, phó chủ tịch nội vụ lên thay; trường hợp khuyết một trật chủ tịch và phó chủ tịch, ban thường vụ có thể tổ chức bầu bổ sung.

3. Trường hợp khuyết một thành viên khác hay một uỷ viên, cha xứ bàn bạc với ban thường vụ tìm người thay.

Điều 46. Từ nhiệm

Khi có lý do chính đáng, thành viên HĐMV có thể làm đơn xin từ nhiệm, với điều kiện được cha xứ chấp thuận, nhưng vẫn tiếp tục thi hành nhiệm vụ cho tới khi có người thay thế.

Điều 47. Bãi nhiệm

Cha xứ có quyền bãi nhiệm một thành viên trong HĐMV khi:

1. Di chuyển khỏi giáo xứ.
2. Bỏ sinh hoạt 3 lần liên tục mà không báo cáo cho cha xứ hay HĐMV biết, nếu sau khi yêu cầu sinh hoạt lại mà không kết quả.
3. Chống đối hoặc bất tuân những quyết định mục vụ quan trọng và chính đáng của cha xứ, gây chia rẽ giữa các thành viên trong HĐMV hoặc trong cộng đoàn hoặc sống bê tha theo các tệ nạn xã hội hay có can án bị truy tố về hình sự.

Điều 48. Quyền của cha xứ đối với HĐMV

Nếu HĐMV chủ trương đi ngược lại chương trình mục vụ của giáo xứ, giáo phận và Giáo Hội thì linh mục quản xứ có quyền giải tán và thành lập HĐMV mới.

E. QUY CHẾ CỦA GIÁO PHẬN VÀ NỘI QUY CỦA GIÁO XỨ

Điều 49. Nội quy riêng của mỗi giáo xứ

1. Dựa vào quy chế HĐMVGX của giáo phận, mỗi giáo xứ có thể thiết lập một nội quy riêng nhằm đáp ứng những hoàn cảnh cụ thể và truyền thống của giáo xứ.

PHỤ TRƯỞNG 1

TỦ HỒ SƠ GIÁO XỨ

Giáo xứ phải có một tủ có khoá để lưu trữ sổ sách và hồ sơ giáo xứ. Cha xứ với sự hợp tác của ban thường vụ, nhất là thư ký, có nhiệm vụ bảo quản. Sổ sách và hồ sơ giáo xứ gồm có hai loại: loại mục vụ và loại quản trị tài chính²⁵.

1. Loại mục vụ

Gồm sổ Rửa tội (*cần ghi chú những trường hợp đặc biệt*, sổ Xung tội Rước lễ lần đầu, sổ Thêm sức, sổ Hôn phối (*cần ghi chú những trường hợp đặc biệt - Giáo Luật, điều 1133*), sổ Nhân danh, sổ Gia đình Công giáo, sổ Tử²⁶. Hồ sơ gồm có thư từ của giám mục, lịch sử giáo xứ và các văn thư quan trọng khác, cần được sắp xếp thứ tự và cập nhật hóa²⁷.

2. Loại quản trị tài chính

a. Danh sách thống kê: Mô tả và đánh giá các tài sản giáo xứ²⁸; danh sách ghi chú các tài sản dâng cúng và các yêu cầu của người dâng cúng²⁹; sổ ghi chú các hoạt động tài chính của các giới và hội đoàn tông đồ trong giáo xứ...

b. Danh sách và các văn kiện pháp lý chứng minh nguồn gốc và chủ quyền các tài sản giáo xứ, bản chính lưu tại Tòa Giám mục³⁰.

c. Sổ sách chi thu của giáo xứ³¹.

²⁵ x. GL, đ. 535, 1-4.

²⁶ x. GL, đ. 535, 895.

²⁷ x. GL, đ. 535.

²⁸ x. GL, đ. 1283,2-3.

²⁹ x. GL, đ. 1307,2.

³⁰ x. GL, đ. 1284,2.9.

³¹ x. GL, đ. 1284,2.7.

PHỤ TRƯỞNG 2

NGUYÊN TẮC QUẢN TRỊ TÀI SẢN GIÁO XỨ

Tài sản giáo xứ là tài sản của Giáo Hội nên phải được quản trị và sử dụng theo những nguyên tắc chung của Giáo Hội đề ra.

1. Tài sản của Giáo Hội phải được sử dụng với mục đích là “tổ chức việc thờ phượng Thiên Chúa, trợ cấp xứng đáng cho hàng giáo sĩ và các thừa tác viên khác, làm việc tông đồ và bác ái, nhất là đối với những người túng thiếu”³².

2. Giám mục giáo phận là người lãnh đạo giáo phận và đứng tên chủ quyền mọi tài sản của giáo phận. Do đó, ngài có toàn quyền tổ chức, trách nhiệm kiểm tra, can thiệp và điều phối mọi hoạt động quản trị tài sản trong giáo phận³³.

3. Giám mục uỷ quyền cho cha xứ là người duy nhất chịu trách nhiệm đối với giáo phận, để quản trị tài sản giáo xứ, theo các quy định của Giáo Hội và giáo phận, như một người cha tốt lành và cẩn mẫn³⁴.

4. Giáo Hội kêu gọi các giáo dân ưu tú về chuyên môn, khôn ngoan và đức hạnh, trợ giúp các vị mục tử với tư cách chuyên viên hoặc cố vấn. Khi quản trị tài sản giáo xứ, cha xứ cần đến sự cộng tác của một số giáo dân trong xứ, nhất là sự đóng góp ý kiến của HĐMVGX³⁵.

³² x. GL, đ. 1254,2.

³³ x. GL, đ. 1276,2; 392,2; 396,2; 1283,2; 1267; 1277.

³⁴ x. GL, đ. 532; 1276; 1284.

³⁵ x. GL, đ. 228,2; 537.

5. Việc quản trị tài sản cần được thực hiện cách khôn ngoan và minh bạch, phù hợp với các quy định của Giáo luật và dân luật. Sổ sách và hồ sơ quản trị phải được thực hiện chu đáo và bảo quản cẩn thận³⁶. HĐMV cộng tác trong việc: dự trù các phương án thu chi và gây quỹ cho giáo xứ³⁷; góp ý về những hành vi quản trị quan trọng và ngoại thường³⁸; cập nhật hoá danh sách thống kê, mô tả và đánh giá các tài sản giáo xứ³⁹. Tuy hoàn cảnh địa phương, cha xứ có thể mời thành viên của HĐMV trực tiếp thực hiện và kiểm tra sổ sách kết toán của giáo xứ⁴⁰.

6. Giáo Hội yêu cầu Giám mục giáo phận quy định những giới hạn và điều kiện khi giáo xứ thực hiện một hành vi quản trị quan trọng và ngoại thường⁴¹. Trong hoàn cảnh hiện tại của giáo phận, Đức Giám mục dành cho cha xứ quyền bàn bạc với HĐMV, đề ra những giới hạn chi tiêu thông thường cho thủ quỹ, HĐMVGX khi đệ trình Đức giám mục đề xin phép thực hiện một quyết định quan trọng và ngoại thường. Cha xứ phải đính kèm văn bản cuộc họp HĐMVGX thảo luận về công việc này.

³⁶ x. GL, đ. 1280-1920.

³⁷ x. GL, đ. 493.

³⁸ x. GL, đ. 1281.

³⁹ x. GL, đ. 1283, 2-3.

⁴⁰ x. GL, đ. 1283; 1284; 1287; 1307; 958; 955.

⁴¹ x. GL, đ. 1281.

PHỤ LỤC
NGHI THỨC TUYÊN HỨA
CỦA HỘI ĐỒNG MỤC VỤ GIÁO XỨ

1. Trước ngày tổ chức Nghi thức Tuyên hứa của HĐMVGX, các thành viên cần phải được học tập về Quy chế HĐMVGX để thông suốt bốn phận và quyền lợi; và phải được tỉnh tâm.

2. Nên tổ chức nghi thức tuyên hứa của HĐMVGX trong thánh lễ ngày Chúa nhật có đông giáo dân tham dự.

3. Chuẩn bị sẵn bản Quy chế HĐMVGX.

4. Lấy các lời nguyện và các bài đọc của thánh lễ ngày hôm ấy.

5. Sau bài giảng và kinh Tin kính, cha xứ nói lời:

Anh chị em thân mến,

Giáo xứ chúng ta đã tổ chức bầu cử các thành viên HĐMVGX theo đúng những quy định của Quy chế HĐMVGX Giáo phận Vinh.

Theo đó, hôm nay những người có tên sau đây chính thức được bổ nhiệm vào HĐMVGX với nhiệm kỳ 3 năm, từđến.....:

- Ông (Bà).....

- Ông (Bà).....

Những người được xưng danh ra khỏi chỗ ngồi, bước lên trước cung thánh, đứng thành hàng ngang.

6. Cha xứ nói vài lời nhắn nhủ về vai trò và nghĩa vụ của HĐMVGX và khuyến khích các thành viên tích cực cộng tác

với cha xứ để phát triển giáo xứ về mọi mặt, nhất là về mặt tôn giáo; đoàn kết và yêu thương trong giáo xứ, giáo hạt và giáo phận.

7. Sau đó, cha xứ hướng về cộng đoàn và nói:

HĐMVGX được lập nên để cộng tác với cha xứ, cha phó, với mục đích phục vụ giáo xứ và anh chị em. Do đó, HĐMVGX sẽ không thể làm được gì, nếu không có ơn trợ giúp của Chúa Thánh Thần và sự hợp tác chân thành của anh chị em. Vậy, chúng ta hãy cầu xin Chúa Thánh Thần ngự xuống trên các thành viên của HĐMVGX, để Ngài hướng dẫn và nâng đỡ họ chu toàn nhiệm vụ.

Mọi người cùng quỳ hát kinh Cầu xin Chúa Thánh Thần.

8. Mọi người đứng lên, cha xứ ngỏ lời với các thành viên mới của HĐMVGX:

Anh (chị) em thân mến, anh (chị) em phải tuyên hứa và bày tỏ trước mặt cha xứ và cộng đoàn quyết tâm của anh (chị) em muốn hết lòng phục vụ lợi ích của giáo xứ; xây dựng tình đoàn kết, yêu thương và phát triển giáo xứ. Vậy:

- Với ý thức và tự do, anh (chị) em có muốn thành tâm chu toàn nhiệm vụ được trao dưới sự hướng dẫn của cha xứ không?

Đáp: - Thưa, con muốn.

- Với ý thức và tự do, anh (chị) em có muốn đoàn kết và hợp tác với nhau để công việc điều hành, xây dựng và phát triển giáo xứ đạt được hiệu quả tốt đẹp không?

Đáp: - Thưa, con muốn.

- Với ý thức và tự do, anh (chị) em có muốn tích cực xây dựng công bình, bác ái, hòa thuận và tương thân tương ái giữa mọi người trong giáo xứ không?

Đáp: - Thưa, con muốn.

- Với ý thức và tự do, anh (chị) em có muốn tận dụng mọi khả năng Chúa ban, để giúp mọi người nhận biết, phụng thờ và yêu mến Chúa, cùng yêu thương nhau không?

Đáp: - Thưa, con muốn.

Xin Thiên Chúa hoàn tất việc tốt lành Ngài đã khởi sự nơi anh (chị) em.

9. Cha xứ trao cho từng thành viên HĐMVGX: Kinh Thánh Tân Ước và bản Quy chế HĐMVGX. HĐMVGX trở về chỗ ngồi. Không đọc Lời nguyện tín hữu, thánh lễ diễn tiến như thường lệ. Đại diện các thành viên có thể dâng lễ vật.

MỤC LỤC

Quyết định về việc ban hành Quy chế HĐMVGX.....	3
Các chữ viết tắt.....	4
Lời giới thiệu.....	5
Chương I. Giáo dân.....	6
Chương II. Giáo xứ.....	8
A. Nghĩa vụ.....	10
B. Quyền lợi.....	13
Chương III. Hội đồng Mục vụ Giáo xứ.....	15
A. Nhiệm vụ.....	17
B. Quyền lợi.....	23
C. Tuyển chọn.....	24
D. Nhậm chức – Sinh hoạt – Nhiệm kỳ.....	25
E. Quy chế giáo phận và nội quy giáo xứ.....	27
Phụ trương 1: Tủ hồ sơ giáo xứ.....	28
Phụ trương 2: Nguyên tắc quản trị tài sản giáo xứ.....	29
Phụ lục: Nghi thức tuyên hứa của HĐMVGX.....	31

